
SZÖVEGÉRTÉS–SZÖVEGALKOTÁS „A”

4. ÉVFOLYAM

ERICH KÄSTNER

PÖTYI ÉS ANTI

**MINTAMODUL A MESEREGÉNY
FELDOLGOZÁSÁHOZ**

**KÉSZÍTETTE: KORÁNYI MARGIT
RÁDI ORSOLYA**

TARTALOM

I. MEGELŐZŐ FELADATOK	3
II. DETEKTÍVKLUB.....	4
III. REGÉNYFELDOLGOZÁS	5
1. lépés: A Poggie és a Gast család.....	10
2. lépés: Éjszakai műszak	15
3. lépés: Mit keresett Pötyi Anti iskolájában	21
4. lépés: Fény és árnyék	26
5. lépés: Minden jó, ha a vége jó.....	36

I. A TANÍTÓ – A REGÉNYFELDOLGOZÁST MEGELŐZŐ – FELADATAI

1. CSOPORTALAKÍTÁS

Állítsunk össze a gyerekekből azonos létszámú csoportokat a következő szempontok szerint:

- A) szövegalkotásban jobb képességű gyerekek;
- B) jó kézügyességű, jó rajzoló, kreatív gyerekek;
- C) szóbeli szöveg reprodukálásra képes gyerekek;
- D) jó szervezési képességű gyerekek.

Fentiek alapján írjuk fel a gyerekek nevét papírdarabokra, és helyezzük bele csoportonként [A-D)] egy-egy dobozba. Ezekből húzzunk ki egy-egy nevet, és ők alkossák a csoportokat.

2. A REGÉNYFELDOLGOZÁS EGÉSZ FOLYAMATÁRA VONATKOZÓ SZEMPONTOK

A regényfeldolgozás során a tanító irányító szerepét az együttműködő, segítő attitűd jellemezze.

FELKÉSZÜLTSG: A tanító a regényfeldolgozás megkezdése előtt tervezze meg a folyamat minden apró lépését.

TUDATOSSÁG: A regényfeldolgozás irányítása megkívánja a tanítótól, hogy a részfeladatok ismeretében is mindig az egész célját tartsa szem előtt.

RUGALMASSÁG: Ha a pedagógus úgy látja, hogy a gyerekek elvesznek a részletekben, adjon segítséget nekik. Ha azt tapasztalja, hogy tanítványai elfáradtak, nem eléggé motiváltak, iktasson be beszélgetést – akár csoport-, akár osztályszinten.

KÖNNYEDSÉG: Mivel a gyerekek először találkoznak az iskolában „komolyabb” regénnyel, a legfőbb szempont az olvasás megszerettetése legyen. Elképzelhető, hogy a csoportok által készített képregényeknek lesznek humoros elemei. A finom humor fejleszti a gyerekek képességeit. Nevessünk együtt velük.

KAPCSOLATOK ÉPÍTÉSE: Előre gondoljuk végig, milyen segítségre (pl. fénymásolás) lesz szükség a regényfeldolgozás során.

ÉRTÉKELÉS: Iktassunk be csoportos és frontális értékelési órarészeket a regényfeldolgozás során. Ezen alkalmon a csoportszerepek az értékelés szempontjai. A pedagógus folyamatosan értékelje a gyerekeket. Ez történhet csoportban vagy egyénileg. Ne feledjük, az értékelés alapja minden esetben egy olyan állítás megfogalmazása, hogy a gyerek pillanatnyi teljesítménye milyen értéket hordoz, jelent a csoport és az osztály számára.

3. A REGÉNYFELDOLGOZÁS ESZKÖZEI

1. Alakítsunk ki a teremben regényfalat, ahol minden csoport megjelenítheti elkészített produktumát.
2. A csoportok a képregényüket A/4-es lapokra készítsék el, és a regényfalra rögzítsék.
3. A regényfeldolgozás során a gyerekek a csoportok közös megoldásait egy közös füzetbe készítsék el. Ugyanebbe a füzetbe ragasszák be a lapokra készített megoldásokat is. A feldolgozáshoz használt füzet célja, hogy:

- a) egy regény feldolgozásához mintát adjon;
- b) nevesítettek legyenek a feladatok és a felelősök;
- c) mindenki számára világosak – és ha kell, visszakereshetőek – legyenek a célok és a feladatok.

4. Amikor a diákok egyéni vagy pármunkában végeznek részfeladatokat (tervezés, ötletek, vázlatok stb.), akkor a füzetükben dolgozzanak.

5. A regényfeldolgozás megvalósítása során szükség lesz A/4-es méretű üres lapokra, ragasztóra és gyurmaraasztóra.

4. A REGÉNY ELOLVASÁSA, KÉPREGÉNYKÉSZÍTÉS

2 ÓRA – NÉGY HÉTTEL A REGÉNYFELDOLGOZÁS ELŐTT

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

1. Mondjuk el a gyerekeknek, mivel foglalkozunk az elkövetkezendő időszakban. Kérjük ki véleményüket, és vegyük figyelembe ötleteiket.
2. A heterogén csoportok úgy alakulnak ki, hogy ahány csoportot terveztünk, annyi gyerek a dobozokból felváltva húz egy-egy nevet, akik a csoportokat képezik.
3. A megalakult csoportok foglalják el helyüket.
4. A csoportok válasszanak maguknak nevet, amely lehet egy ismert író vagy regényhős neve, regénycím, de kitalálhatnak a gyerekek fantázianevet is.
5. A csoportok alakítsák ki az együttműködési szabályokat (a csoport neve, a csoporttagok neve, az együttműködés szabályai, egyéni és csoportfelelősségek). Amiben a csoport megállapodik, azt a gyerekek rögzítsék a füzetben.
6. A regényfeldolgozást megelőzően négy héttel, a mindennapi mesehallgatás keretében olvassunk fel minden nap egy fejezetet a regényből. Kezdetben mi mutassuk be az adott részletet, később minden nap másik csoport (szerepekre osztva) olvasson.
7. Az olvasási folyamat második hetétől a csoportok feladata az lesz, hogy képregényt készítsenek a történet alapján. A képregénykészítéssel kapcsolatos feladatokat a gyerekek osszák meg egymás között:
 - a) a szövegalkotásban jobb képességű gyerekek tegyenek javaslatot, hogy melyek azok a legfontosabb történetrészletek, amelyeket feltétlenül meg kell jeleníteni a képregényben;
 - b) a jó kézügyességű, jó rajzoló, kreatív gyerekek tervezzék meg a képkockákat;
 - c) a jó stílusérzékkel rendelkező, jó helyesíró gyerekek tervezzék meg a szövegbuborékokba kerülő szöveget;
 - d) a jó szervezési képességű gyerekek vezessék a csoportmegbeszéléseket, és mondják ki a csoport döntéseit.
8. A képregényeknek a feldolgozás megkezdésének első órájára el kell készülniük.

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK: kreativitás, szabályalkotás, figyelem, véleményalkotás, együttműködés, olvasás

CÉLCSOPORT-DIFFERENCIÁLÁS: az egész osztály

MUNKAFORMÁK: frontális, 4 fős heterogén csoportok

MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK: beszélgetés, megbeszélés, tanítói és tanulói felolvasás, képregénykészítés

ESZKÖZÖK: dobozok a csoportalakításhoz, nevekkal ellátott papírok, A/4-es lapok a képregényhez, füzet a regényfeldolgozáshoz

II. DETEKTÍVKLUB

A regényfeldolgozás tanulói feladataihoz tartoznak logikai fejtörők, illetve nyelvi-irodalmi játékos feladatok. Ezeket a gyerekek akár órán, akár tanításon kívül is megoldhatják. A feladatok alkalmasak differenciálásra, illetve a csoportok közötti versenyre is.

III. A REGÉNYFELDOLGOZÁS (16 ÓRA)

RÁHANGOLÓDÁS

2 ÓRA

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

1. A regényfeldolgozás első két óráján vetélkedőt szervezünk a gyerekeknek. A vetélkedő a regény cselekményét dolgoztatja fel.
2. A gyerekek csoportokban versenyeznek a következő szabályok szerint:
 - a) Készítsünk egy táblázatot, amelyben a csoportokat pontozzuk.
 - b) A csoportok válasszanak jegyzőt!
 - c) Osszuk ki a csoportoknak a feladatlapokat!
 - d) Minden csoport minden feladatot írásban oldjon meg. Nem összefüggő választ várunk a gyerekektől, csak vázlatosat.
 - e) A feladatmegoldásra és a válaszadásra, illetve a megbeszélésre, eredményhirdetésre adjunk 45-45 percet.
 - f) Minden választ másik csoport mondjon el.
 - g) A válaszokat minden kérdést követően más-más csoporttag mondja el vagy olvassa fel.
 - h) A helyes válasz csak akkor derüljön ki, amikor minden csoport válaszolt már.
 - i) Az a csoport nyer, amelyik a legtöbb pontot gyűjtötte össze.
3. A csoportok a feladatmegoldáshoz használhatják a regény szövegét.

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK: emlékezet, figyelem szóbeli szövegalkotás, együttműködés

CÉLCSOPORT-DIFFERENCIÁLÁS: az egész osztály

MUNKAFORMÁK: négyfős heterogén csoportok

MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK: kvíz

ESZKÖZÖK: regény, csoportonként egy feladatlap

MEGOLDÁS:

1. Olyan érzés volt neki, mintha az édesapja rájött volna a titokra. A részlet célja előreutalás.
2. Berta, Pogge úr, Andacht kisasszony, Pötyi, Poggéné
3. 1. fejezet: Berta, Pogge úr, Andacht kisasszony, Pötyi, Poggéné
 2. fejezet: Anti, Gast néni
 3. fejezet: Habekuss úr
 4. fejezet: Ördög Róbert, Klepperbein Gottfried
 8. fejezet Hollack bácsi, Bremser tanár úr
 13. fejezet: rendőrök
5. Pogge úrnak akkor, amikor Klepperbein Gottfried felvilágosította őt.
 Pötyinek akkor, amikor Antival megismerkedett, és barátokzni kezdtek.
 Poggénének akkor, amikor a férje erőteljesen rendre utasította.
 Antinak akkor, amikor meghallotta, hogy Ördög Róbert kéri a kulcsokat Andacht kisasszonytól.
 Bremser tanár úrnak akkor, amikor Pötyi elmondta neki, hogy Anti hogyan él. Stb.

6.

FEJEZETSZÁMOK	HELYSZÍNEK
1.	Poggéék háza
2.	Antiéknál (Artilleire Strasse 36.)
3.	fodrásznál, utcán
4.	a Lugasban, utcán, Poggéék házában
5.	Poggéék házában, utcán
6.	Weidendammi híd, automata büfében
7.	automata büfében, Poggéék házában, Antiéknál
8.	Anti iskolájában
9.	Antiéknál
10.	Antiéknál, boltban, utcán
11.	utcán, Poggéék házában
12.	Vígopera előtt, Weidendammi híd
13.	Poggéék házában
14.	Operaházban, Weidendammi híd
15.	Poggéék házában
16.	utcán, autóban, Anti iskolájában, Charlottenhof, Poggéék házában

7. Poggénének migrénje volt.
 Pogge úr a gyárban volt.
 Pötyi cérnát kért Bertától.
 Pötyi feltette a táskát az asztalra.
 A szoba közepén egy kis fog hevert.
 A kisasszony eldugta a papírt.
 Andacht kisasszony mesét mondott Pötyinek.
 A szülők elbúcsúztak Pötyitől.
 Pötyi ócska ruhába bújt.
 Pötyi és a kisasszony kiosont a házból.
 Pötyi lefeküdt.

8.

POFONOK	KITŐL?	MIÉRT?
1. pofon	Anti	Szidta Pötyit.
2. pofon	Anti	Tiltakozott.
3. pofon	Pogge úr	Megfenyegette Pogge urat.

9. Andacht kisasszony, Berta, kisasszonynak, szakácsnővel, Bertától, szakácsnő, kisasszony, Berta, kisasszony, Berta, Andacht kisasszony

DETEKTÍVKLUB:

- Sült hal illata, pénz csörgése
- Egy rokon arcképe: A király fia.
- Állati címek:
 Macska-induló
 A molnár, a fia meg a számár
 A vörös tehén
 Három holló
 Anyám tyúkja
 Az olvasó medve

KVÍZ

1. Miért ijedt meg Pötyi az első fejezetben, amikor meghallotta Pogge úr nevetését?

2. Írjátok a felsorolt tulajdonságok mellé a szereplők nevét!

kövér
vidám
melegszívű

sokat dolgozik
sokat keres
gyomorhajos

magas
sovány
szigorú

nagyon pici volt
mókás
jó a képzelőereje

csinos
kiállhatatlan
sértődős

3. Soroljátok fel a regény összes szereplőjét!

Melyükkel melyik fejezetben ismerkedhettünk meg?

MELYIK SZEREPLŐ ÍRHATTA?
AZAZ KI A FELADÓ?
MI A MŰ CÍME?
AZAZ MI AZ E-MAIL TÁRGYA?

Feladó:
Tárgy:
Elcserélem sült halam illatát rézpénz csörgésére.

4. Mit jelentenek a következő mondatok?

Áldja meg az Isten!

.....

Elment az esze.

.....

Sarkon fordult.

.....

Inkább leharapom a nyelvem.

.....

Világosság gyúl az agyában.

.....

5. Melyik szereplőnek mikor gyúlt világosság az agyában?

6. Milyen helyszíneken játszódik a regény?

Írjátok a helyszíneket fejezetszámokhoz!

FEJEZETSZÁMOK	HELYSZÍNEK
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	

7. Állítsátok helyes sorrendbe az eseményeket!

Számozzátok be a mondatokat!

☐ A szoba közepén egy kis fog hevert.	☐ Pogge úr a gyárban volt.	☐ Poggénének migrénje volt.
☐ Pötyi és a kisasszony kiosont a házból.	☐ A kisasszony eldugta a papírt.	☐ Pötyi ócska ruhába bújt.
☐ Pötyi feltette a tácskót az asztalra.	☐ Andacht kisasszony mesét mondott Pötyinek.	☐ Pötyi cernát kért Bertától.
☐ Pötyi lefeküdt.	☐ A szülők elbúcsúztak Pötyitől.	

8. Gottfried három pofont kapott. Kitől és miért?

POFONOK	KITŐL?	MIÉRT?
1. pofon		
2. pofon		
3. pofon		

9. Kik beszélgetnek?

Pótoljátok a szereplők nevét!

..... eközben keresztülment az előszobán, és ahogy elhaladt a konyha mellett, a kövér, aki éppen krumplit hámozott, kikiáltott neki:

– Jöjjön csak ide!

A nem sok kedve volt a trafikálni, de azért szót fogadott. Tudniillik félt a kövér

– Hallja – kezdte a –, az én szobám ugyan fönt van a padláson, de azért észreveszem, ha valami nincs rendben! Megmondaná, miért olyan sápadt ez a kislány? És miért karikásak a szemei? És miért nem lehet reggel kihúzni az ágyból?

– Növésben van – jelentette ki a – Csukamájolajat kellene adni neki. Vagy vasat.

– Maga már rég szálka a szememben – folytatta – Ha megtudom, hogy titkos utakon jár, magával itatom meg azt a csukamájolajat, de mindjárt az egész üveggel!

– Közönséges perszóna! A sértései lepereregnek rólam – fintorgatta a képét a

– Micsoda? Mindjárt meglátjuk, kiről mi perereg le! – és a kövér fölcihelődött a hokedliről. – Maga sunyi égimeszelő! Lenyálhatná a háztetőről a havat! Maga..... maga.....

..... befogta a fülét, dőlyfösen felszegezte a fejét, és úgy vonult végig a folyosón, mint egy zsiráf.

10. Igazak vagy hamisak az állítások?

Az igaz állítások elé írjátok I betűt, a hamisak elé H-t!

- Anti habart tojást csinált.
- Pötyi néha igazgató úrnak hívja az apukáját.
- Andacht kisasszony a Lugasban találkozott a barátnőjével.
- Poggénének migrénje volt.
- Anti mamáját nagyságos asszonynak kellett szólítani.
- Pötyi és Anti nem mondott igazat Gast nének.

EGY ROKON ARCKÉPE

A király tróntermében állva valakinek az arcképét nézegeti. Odamegy hozzá az egyik apród, és megkérdezi, kit ábrázol a kép. A király ezt válaszolja:

– Nincs testvérem, de ennek a férfinak az apja az én apám fia. Ha tudod a helyes választ, egy falu lesz a jutalmad. Ki van a képen?

ÁLLATI CÍMEK

.....-induló
 A molnár, a fia meg a
 A vörös
 Három
 Anyám
 Az olvasó

JELENTÉSTEREMTÉS

1. LÉPÉS: A POGGE ÉS A GAST CSALÁD

3 ÓRA

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

1. A jelentésteremtés első lépéseként a Pogge és a Gast család kerül a megbeszélés középpontjába.
2. A csoportokat a gyerekek neme szerint állítjuk össze, így lesznek fiú- és lánycsoportok:
 - a) Az 1. és a 2. feladatot frontális munkaformában beszéljük meg a gyerekekkel.
 - ✓ A szereplők viszonyát szemléltető ábrát vetítsük ki vagy rajzoljuk fel a táblára.
 - ✓ Adjunk 4-5 percet a csoportoknak, hogy megnézzék az ábrát, és felfedezzék a szereplők közti logikai viszonyokat.
 - ✓ Ezt követően mondjanak a gyerekek minél több állítást (5-7 perc).
 - ✓ Végül pedig illesszék be az ábrába a hiányzó szereplőket (8-10 perc).
 - ✓ Figyeljünk arra, hogy a gyerekek indokolják állításukat.
 - b) A 3. feladatban a lánycsoportok a Pötyi családjával, a fiúcsoportok pedig az Anti családjával kapcsolatos feladatokat oldják meg.
 - ✓ Osszuk ki a feladatlapokat.
 - ✓ A csoportok válasszanak jegyzőt.
 - ✓ Minden csoport minden feladatot írásban oldjon meg. Nem összefüggő választ várunk a gyerekektől, csak vázlatosat.
 - ✓ Az a) feladat második részét a gyerekek önállóan oldják meg.
 - ✓ A feladatmegoldásra adjunk a csoportoknak 45 percet.
 - c) A feladatok ellenőrzése: Miután a csoportok elkészültek, a terem egyik sarkában a lányok, egy másikban a fiúk üljenek össze. Egyeztessék feladatmegoldásaikat, és állapodjanak meg a végső válaszokban (15 perc).
 - d) Adjunk a lányoknak és a fiúknak is fél-fél ív csomagolópapírt és egy-egy filctollat. A lányok gyűjtsenek érveket a csomagolópapíron amellet, hogy Pötyi a regény főszereplője, a fiúk pedig amellet, hogy Anti a főszereplő (5 perc).
 - e) Az érvek összegyűjtését követően a lány- és a fiúcsoport is válasszon egy-egy szószólót.
 - ✓ A szószólók 2-2 percben ismertessék álláspontjukat.
 - ✓ Az álláspontok ismertetését követően hangozzanak el váltva az érvek és az ellenérvek. 5 perc után a csoportok tartsanak rövid taktikai megbeszélést, amikor a csoportszószólót tanácsokkal és érvekkel segítik a csoporttagok (5 perc).
 - ✓ Újabb 5 percben folytatódjon a vita, majd frontális munkaformában beszéljük meg a gyerekekkel, hogy szerintük melyik csoport érvelt jobban. Végezetül állapodjunk meg abban, hogy ki a regény főszereplője (10 perc).
 - f) Zárásképpen beszélgessünk a gyerekekkel az 5. feladatról (20 perc).
 - g) A csoportok a feladatmegoldáshoz használhatják a regény szövegét.

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK: szerepviszonyok megállapítása, összehasonlítás, szóbeli szövegalkotás, rész-egész viszony megállapítása, kiegészítés, egyén és csoport jellemzése, következtetések megfogalmazása, írásbeli

szövegalkotás, érvek megfogalmazása, vita
CÉLCSOPORT–DIFFERENCIÁLÁS: 1–5. az egész osztály

MUNKAFORMÁK:

- 1–2. frontális
3. négyfős, nemek szerint homogén csoportok
4. nemek szerinti 2 homogén csoport, frontális
5. frontális

MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK:

1. a szereplők közötti viszony megjelenítése grafikai szervezőn
2. szövegalkotás
3. jellemzés, adatgyűjtés
4. vita
5. beszélgetés, történetmondás

ESZKÖZÖK: regény, csoportonként egy-egy feladatlap, csomagolópapír, filctoll

MEGOLDÁSOK:

1. Anti, Gast néni, Habekuss úr, Ördög Róbert, Hollack bácsi, Bremser tanár úr, rendőrök
2. A) Arra kellene a gyerekeknek rájönniük, hogy Pötyi viselkedését az befolyásolja, hogy senki nem törődik vele igazából. Mindenki önmagával van elfoglalva. Pötyinek ez a természetes lételeme, nincs bizalmasa, akivel a gondolatait megoszthatná. A pénz természetes a számára, nem ismeri az értékét.
B) Anti családja csonka család, szegénységben élnek, ugyanakkor nagy az összetartás Anti és az édesanyja között. Mély szeretet kapcsolja össze őket. Anti a felnőttek életét éli, és olyan feladatokat is végez: ápolja az anyukáját, főz, bevásárol stb.

d) Például:

KINEK?	KIVEL?	MIÉRT?
Berta	Andacht kisasszony	Pötyi nevelése
Pogge úr	Poggéné	életmódjukról
Anti	Klepperbein Gottfried	Pötyiért
Pötyi	Bremser tanár úr	Antiért
Gast néni	Anti	Az elfeledett születésnap

DETEKTÍVKLUB:

1. Egy vonósnegyes tagjai, akik fejenként 1000 Ft-ot kaptak egy éjszakára a hegedülésért.

2. Micsoda? Biztos, hogy így van?

Börcsök Mária: *Mindenki mást csinál*
(részlet)

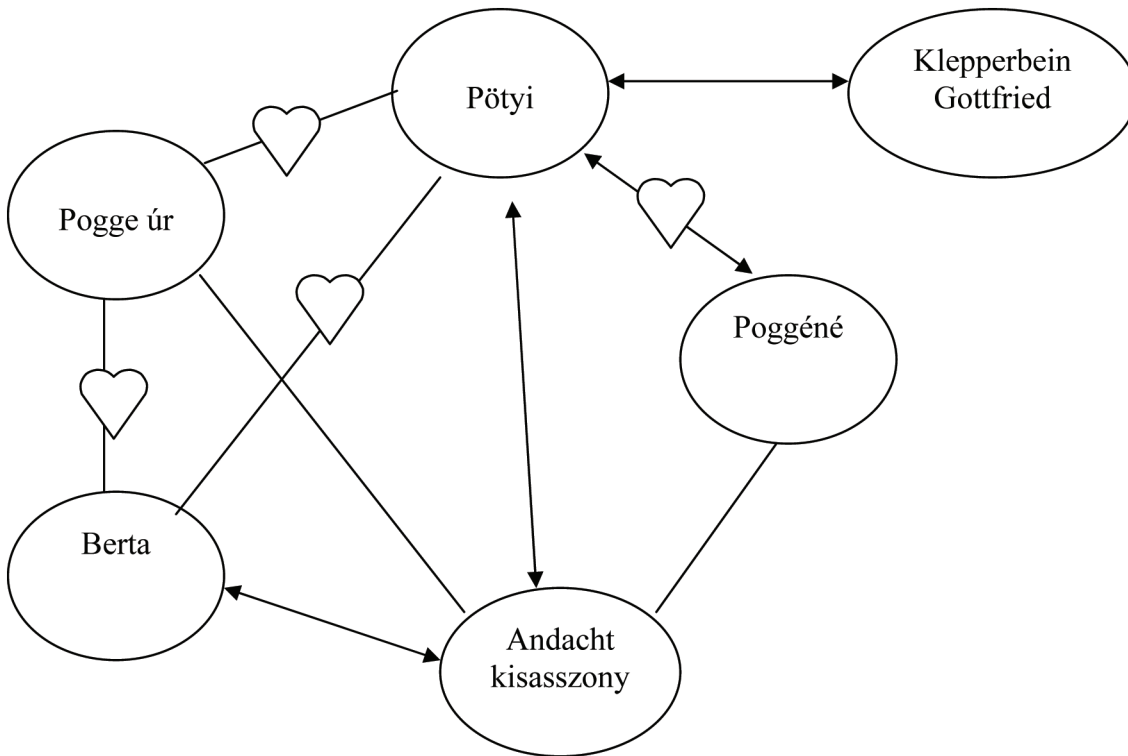
A rókám rókászik,
a rákom rókázik,
a fogasomnak hullik a foga.

A fókám kacsázik,
a kacsám mókázik,
s ez így megy, vége nincs soha.

A POGGE ÉS A GAST CSALÁD

1. Készítettünk egy ábrát az első fejezet szereplőiről.

a) Mondjatok minél több állítást arról, hogy ki kivel milyen kapcsolatban van!

JÁTÉKSZENVEDÉLY

Négy szenvedélyes játékos estétől reggelig játszott. Reggel megszámlálták a pénzüket, és mindegyiküknek 1000 Ft-tal több pénze volt, mint előző este, amikor elkezdték a játékot. Hogy lehet ez?

b) Melyik szereplők maradtak ki a felsorolásból?

c) Helyezzétek el őket is az ábrában!

2. Írjátok le négy öt-sorban, hogyan képzelitek Pötyi és Anti első találkozását!

.....

.....

.....

.....

.....

3. A főszereplők

A) Pötyi

a) Milyen tulajdonságok jellemzik Pötyit?

Számotokra ezek közül melyek rokonszenvesek, melyek ellenszenvesek?

PÖTYI ROKONSZENVES TULAJDONSÁGAI	PÖTYI ELLENSZENVES TULAJDONSÁGAI

(1) Van-e az ismerőseid közt olyan, aki valamiben hasonlít Pötyihez?

(2) Vannak-e közös vonások közted és Pötyi között? Mik ezek?

(3) Vannak-e olyan furcsa szokásaid, amelyek téged is zavarnak?

(4) Szerinted milyen szokásaid zavarják a környezetekben élőket (szüleidet, testvéreidet, barátaidat)?

b) Pötyi családja

(1) Jellemezzétek Pötyi apukáját két mondatban!

(2) Jellemezzétek Pötyi anyukáját két mondatban!

(3) Miért nem osztotta meg élményeit Pötyi a szüleivel?

(4) Igaz-e, hogy Pötyi szüleivel nem lehet szót érteni?

Te mit tennél Pötyi helyében?

Hogyan viselkednél egy ilyen családban?

(5) Kire számíthatott Pötyi a családból?

Véleményeteket indokoljátok!

(6) Mi a szerepe Pötyinek a családban?

MICSODA? BIZTOS, HOGY ÍGY VAN?

Börcsök Mária: *Mindenki mást csinál*
(részlet)

A rókám rámászik,
a rákom nótázik,
a fogasomnak hullik a foka.

A fókám kacsázik,
a kacsám fókázik,
s ez így megy, vége nincs soha.

c) Hogyan viszonyul a pénzhez Pötyi?

d) Az első és a második fejezet két ellentétes világot tár elénk.

(1) Miért mondhatjuk, hogy Pötyi és Anti két ellentétes világhoz tartozik?

(2) Írjátok be a nevük alá minél több ellentétes vonást!

	PÖTYI	ANTI
Anyagi helyzet		
Kapcsolata szüleivel		
Szerepe a családban		
Mihez ért nagyon? Miben nagyon jó?		
Rendhez, szabályokhoz, pontossághoz való viszonya		
Bátorság, vakmerőség		

B) Anti

a) Milyen tulajdonságok jellemzik Antit?

Számotokra ezek közül melyek rokonszenvesek, melyek ellenszenvesek?

ANTI ROKONSZENVES TULAJDONSÁGAI	ANTI ELLENSZENVES TULAJDONSÁGAI

- (1) Van-e az ismerőseid közt olyan, aki valamiben hasonlít Antihoz?
- (2) Vannak-e közös vonások közted és Anti között? Mik ezek?
- (3) Vannak-e olyan furcsa szokásaid, amelyek téged is zavarják?
- (4) Szerinted milyen szokásaid zavarják a környezetekben élőket (szüleidet, testvéreidet, barátaidat)?

b) Anti családja

- (1) Melyek azok a felnőtt gondok, amelyekkel Antinak meg kell birkóznia? Mondjatok példákat!
- (2) Jellemezzétek a mamát két mondatban!
- (3) Jellemezzétek kettejük kapcsolatát egy-két mondatban!
- (4) Anti miért felejtette el édesanyja születésnapját?
- (5) Mit érzett Anti és mit Gast néni, amikor kiderült a feledékenység?
- (6) Milyen következtetést vont le a történetből Anti, milyenen néni?

c) Hogyan viszonyul a pénzhez Anti?

d) Melyik szereplőknek volt nézeteltérésük egy másik szereplővel? Miért?

KINEK?	KIVEL?	MIÉRT?

4. Vitassátok meg, hogy ki a regény főszereplője! Pötyi vagy Anti?

5. Előfordult-e már veletek, hogy elfelejtettetek valamilyen ünnepi alkalmat?

Hogyan történt? Meséljétek el!

RAJZOLJÁTOK BE EGY MAGYARORSZÁG-TÉRKÉ-
PEN A KIRÁNDULÁS ÚTVONALÁT!

Írott-kőtől Sümegig

Írott-kőről, a Dunántúl legmagasabb pontjáról indulunk el Kőszegre, Magyarország egyik legkisebb városába. A kisvárosban tekintsük meg a Jurisics-várat, a Hősök kapuját, a Patikamúzeumot, a Szent Jakab- és Szent Imre-templomokat.

A Kőszegi-hegység után a Kemeneshát szelíd lankáin át jutunk Szelestenbe. Bög érintésével Sárvárra érkezünk. A Rába folyó és a Gyöngyös patak mellett elterülő kisvárosban érdemes betérni a Nádasdy-várba és az arborétumba.

Sárvárt elhagyva érintjük Sitkét, majd Gérce község után Vas megye legnagyobb összefüggő erdejében, a Farkas-erdőben túrázhatunk. Hosszúperesztegnél a Szajki-tavakhoz érkezünk. A tórendszer 12 tó alkotja. Sümeg vára a 13. század óta áll a síkságból kiemelkedő hegyen. Történetét kiállítás mutatja be az épületben. A várban rendszeresen tartanak várjátékokat.

2. LÉPÉS: ÉJSZAKAI MŰSZAK

2 ÓRA

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

- 1–2. A jelentésteremtés második lépéseként az éjszakai titokkal foglalkozunk. A feladatok a ráhangolódást szolgálják. Mindkét gyakorlat a regény szempontjából fontos, központi metaforákat vizsgálja.
 - a) A gyerekek 4-5 fős heterogén csoportokban dolgozzanak.
 - b) Az 1. feladat a regény alapvető motívumára kérdez rá, az ellentétekre. Ezzel már az előző résznél is foglalkoztunk, most azonban indirekt kérdéssel közelítjük meg a regényben fellelhető ellentéteket.
 - c) A 2. feladat a regény másik kulcsmotívumát vizsgálja: a regényben megbúvó titkokat. Beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy mikor „ártatlan” és mikor „sötét” egy titok? Ennek megfelelően mondjanak példát a gyerekek a regényből. Végül beszélhetünk a titok és az igazmondás viszonyáról is.
3. A feladatban a térképen való eligazodást gyakorolják diákjaink.
 - ✓ A térképen csak akkor találják meg a megfelelő helyet, ha megértik a könyvben olvasottakat.
 - ✓ A térképpel további feladatok is megoldhatók, pl. Hol lakik Anti? Hová vitte el a gyerekeket Pogge úr?
 - ✓ Versenyfeladatként is megoldhatjuk a gyakorlatot.
4. A feladat a fejezet összefüggéseit vizsgálja. Utaljunk vissza az 1–2. feladatra: a két motívumra.
5. A feladat a gyerekek és felnőttek kommunikációját, nyelvezetét vizsgálja. Azokat a nyelvi elemeket kell tudatosítani a gyerekekben, amelyek elárulják, hogy gyerekként vagy felnőttként kommunikálnak. Feltétlenül álljunk meg Pötyi felnőttes szövegeinél. Míg Antit a kényszer teszi felnőtté, és valójában felnőttes gondjai vannak, Pötyi csak utánozza, „parodizálja” a felnőtteket. Többségében az előítéleteiket tolmácsolja.

6. A feladat a feszültségkeltés eszközeit keresteti a gyerekekkel. Gyűjtsék össze ezeket, majd beszéljük meg, mi a szerepük a szövegben. Beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy ez a regény látszólag „kicsiknek” való, ugyanakkor éppen a benne lévő feszültség miatt a kicsik nem érthetik meg. Fontos, hogy megérezzék, nemcsak azok a könyvek, filmek izgalmasak, amelyek tele vannak akciókkal.

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK: ellentétek, feszültségkeltő elemek felfedezése, véleményalkotás, kreatív szövegalkotás

CÉLCSOPORT–DIFFERENCIÁLÁS: az egész osztály

MUNKAFORMÁK:

1. heterogén csoport, frontális megbeszélés
2. frontális
- 3–6. heterogén csoport
7. egyéni

MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK:

1. fűrtábra, válogató olvasás
2. válogató olvasás, beszélgetés
3. tájékozódás térképen
4. feladatmegoldás, beszélgetés
5. szerepek és idézetek megfeleltetése, szemponttáblázat
6. vita
7. szövegalkotás

ESZKÖZÖK: regény, csomagolópapír, filctoll

MEGOLDÁSOK:

1. éjszaka–nappal, gyerek–felnőtt, vak–látó, Pötyi–Anti, Pogge–Gast család stb.
2. Pötyi éjszakai útja, Pötyi és Anti barátsága, a nevelőnő és a vőlegény terve stb.
4. a) Bertától
b) Pötyinek kaland, Antinak kenyérkereset.
c) Pötyi azért nem, mert nem érdekel senkit, hogy mi történik vele. Anti azért nem, hogy az édesanyjának ne okozzon keserűséget.
d) Anti még az ágyban is azon gondolkodott, hogy minden kötelességét elvégezte-e. Pötyi gyerekként, Anti felnőttként viselkedik.
5. a/A) Lehet gyerek is és felnőtt is.
a/B) Gyerek. Az ikerségnek csak a humoros oldalát látja.
a/C) Felnőtt. Szakszerűen mondja el, hogy mit csinál. Utal a szegénységre.
a/D) Lehet gyerek és felnőtt is. Pötyi szájából gyerekes, csak utánozza a felnőtteket.
a/E) Mondhatja gyerek is és felnőtt is, de a benne levő túlzás inkább gyerekre utal, ugyanakkor a magázás felnőttre.
a/F) Felnőtt. Tegező formában, hatásosan ijeszti meg a gyereket.
a/G) Felnőttszöveg, annak ellenére, hogy tudjuk: Pötyi időnként igazgató úrnak szólította az édesapját.
a/H) Felnőtt. Gondoskodás érződik a szövegből, mintha egy szülő gondolatai lennének.
c) Pötyi: A), B), D), E), G)
Anti: C), F), H)
6. Például:
 - a) Pötyi gyakorolja a koldulást, Pogge úr észreveszi, és váratlanul felnevet. Az ellentétek, ellentétes cselekedetek keltenek feszültséget. A gazdag család gyermeke koldul, az apa azt hiszi, Pötyi csak játszik, ezért nevet.
 - b) – Isten ments! – tiltakozott Berta. – De a nagyságos asszony még nem jött haza, ezért gondoltam...
– Ha még egyszer gondolni mer valamit, nem kap kimenőt! – reccsent rá Pogge úr. – Hozza az ebédet! És hívja a kisasszonyt és a gyereket is!

Utalás a szülők közötti feszültségre.

c) Anti elfelejti anyukája születésnapját.

DETEKTÍVKLUB:

1. ANDOR, ANTAL, ÖDÖN, ÁRON, CSILLA, IRÉN, IVÁN, ELEK, PÁL, EMESE, CSABA

2.

Petőfi Sándor: *Anyám tyúkja*

Ej, mi a kő! tyúkanyó, kend
A szobában lakik itt bent?
Lám, csak jó az isten, jót ád,
Hogy fölvitte a kend dolgát!

Itt szaladgál föl és alá,
Még a ládára is fölszáll,
Eszébe jut, kotkodákol,
S nem verik ki a szobából.

Dehogy verik, dehogy verik!
Mint a galambot etetik,
Válogat a kendermagban,
A kiskirály sem él jobban.

Ezért aztán, tyúkanyó, hát
Jól megbecsülje kend magát,
Iparkodjék, ne legyen ám
Tojás szűkében az anyám.

Morzsa kutyánk, hegyezd füled,
Hadd beszéljek mostan veled,
Régi cseléd vagy a háznál,
Mindent emberül szolgáltál.

Ezután is jó légy, Morzsa,
Kedvet ne kapj a tyúkhusra,
Élj a tyúkkal barátságba'...
Anyám egyetlen jószága.

3. Ha a férfi álmában halt volna meg, nem tudta volna elmondani, hogy mit álmodott, a felesége nem tudhatná azt.

ÉJSZAKAI MŰSZAK

Az alábbi szavak mindegyikében egy-egy női, illetve férfi név bújlik meg. Próbáld megkeresni őket!

KALANDOR, PANTALLÓ, BÖDÖN, RÁRONT, CSIN-
CSILLA, SZIRÉNA, KIVÁNDOROL, BELEKEZD,
APÁLY, KELLEMESEN, HARCSABAJUSZ

1. Fény és árnyék

- Készítsetek fűrtábrát!
A középső körbe azt írájátok: fény és árnyék!
- Keressetek példákat a fenti ellentétre!
Minden csoporttag más fejezettel dolgozzon!

2. Titkok

- Mitől titok a titok?
- Emlékszel rá, hogy mi volt az első titkod?
- Soroljátok fel, hogy milyen titkok fordulnak elő a regényben!
- Milyen lehet egy olyan családban élni, ahol annyi titok van, mint Pötyiéknél?

3. Nézzétek meg az alábbi térképet!

Rajzoljátok be, hogy merre járt éjszakánként Andacht kisasszony, Pötyi és Anti!
Berlin-térkép

4. Az éjszakai műszak

- Honnan veszi Andacht kisasszony a gyufát?
Bizonyítsátok a regényből vett idézettel!
- Mit jelent Pötyinek és mit Antinak az éjszakai műszak?
- Miért nem mondják el a gyerekek a szüleiknek, hogy hol járnak éjszakánként?
- Mikor végre ágyba kerültek a gyerekek, Pötyi azonnal elaludt.
Anti azonban nem. Vajon miért?

5. Felnőtt vagy gyermek?

a) Olvassátok el az alábbi idézeteket!

A)

...bebújt az ágyába, és nyomban elaludt.

B)

– Senki se tudná, melyikünk melyik. Ha azt hinnék, hogy én vagyok, kiderülne, hogy a másik. És ha azt, hogy a másik, akkor én volnék az. Tyű, de jó volna.

C)

– Nem cukor volt, hanem liszt. Habart tojást csinálok, és ha egy kis vizet meg lisztet keverek hozzá, akkor többnek látszik.

D)

– Szörnyűek ezek a férfiak! – jegyezte meg szemrehányóan... – Halálra mérgezik az embert, nem igaz, nagyságos asszonyom?

E)

– Nem ajánlom, hogy az útjába kerüljön! Mert fölkapja a levegőbe, úgy tépi szét!

F)

– Most még barátságosan figyelmeztettelek! De ha még egyszer hallok rólad, még érthetőbben magyarázom meg a dolgot. – Ezzel otthagytá faképnél a kamaszt, és vissza se nézett.

G)

– Hogy képzeli, igazgató úr? – háborodott föl a kisasszony.

H)

Bezárta az előszobaajtót? Elzárta a gázt?
Nyugtalanul forgolódott, majd fölkel,
és megnézte, rendben van-e minden.

b) Jelöljétek F-fel, ha felnőttekre, GY-vel, ha gyerekek beszédstílusára jellemző az idézet!

c) Melyik szól Pötyiről, melyik Antiról? Írjátok be a táblázatba az idézetek betűjelét!

MICSODA? BIZTOS, HOGY ÍGY VAN?
PETŐFI SÁNDOR: ANYÁM TYÚKJA

Ej, mi a kő! tyúkanyó, kend
A szobában lakik itt fent?
Lám, csak jó az isten, jót ad,
Hogy fölvitte a kend dolgát!

Itt szaladgál föl és alá,
Még a ládára is föláll,
Eszébe jut, kotkodákol,
S nem verik ki a szobából.

Dehogyan verik, dehogyan verik!
Mint a galambot fektetik,
Válogat a kendermagban,
A kiskirály sem fél jobban.

Ezért aztán, tyúkanyó, hát
Jól megbecsülje kend magát,
Iparkodjék, ne vegyen ám
Tojás szűkében az anyám.

Morzsa kutyánk, legyezd füled,
Hadd beszéljek mostan veled,
Régi cseléd vagy a háznál,
Mindig emberül szolgáltál.

Ezután is jót tégy, Morzsa,
Kedvet ne kapj a tyúkhusra,
Élj a tyúkkal barátságba'...
Anyám kegyetlen jószága.

PÖTYI	ANTI

- d) A b)–c) feladatok alapján fogalmazzatok meg állításokat Pöttyről és Antiról!
Ami mindkettőjükre igaz, azt a közös részbe íjátok!

PÖTYI	KÖZÖS	ANTI

6. Izgalmas vagy nem?

- a) A regény melyik pontjain lehetett izgulni?
Gyűjtsetek néhány példát!
- b) Szerintetek mitől izgalmas egy regény vagy egy film?
- c) Milyen eszközökkel szokták az írók vagy a filmrendezők az izgalmat, a feszültséget felkelteni, illetve fokozni a történetben?
Írjátok listát!

7. Írjátok meg a történet befejezését az első öt fejezet alapján!

FURCSA HALÁLESET

Rejtélyes haláleset történt. A felügyelő az elhunyt férfi feleségét faggatja. Mire ő könnyek között elkezd mondani:

– Tegnap este vendégeket fogadtunk, és a férjem korán elaludt. Én megérintettem az ujjammal a férjem nyakát, hogy felébresszem. De szegény eközben azt álmodta, hogy a hóhér bárdja készül lecsapni rá, és amikor ujjam a nyakához ért, azt hitte, ez a bárd, és ijedtében meghalt.

A felügyelő reakciója erre:

– Letartóztatom. Kérem, jöjjön velünk.

Miért gondolja a felügyelő, hogy a feleségnek szerepe van a férj halálában?

3. LÉPÉS: MIT KERESETT PÖTYI ANTI ISKOLÁJÁBAN?

2 ÓRA

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

1. A feladatnak kettős célja van: egyrészt fejlesztjük a gyerekek gondolkodási képességeit, másrészt megismertetjük őket egy új grafikai szervezővel. Magyarozzuk el először, hogyan kell a Venn-diagrammal dolgozni, és csak ezt követően fogjanak hozzá a gyerekek a munkához. Ha a feladat túl nehéz a gyerekeknek, akkor bontsuk részekre azt, és osszuk szét közöttük a részfeladatokat. Pl. Valaki gyűjtse össze Pötyi iskolájáról a tudnivalókat. Más Anti iskolájáról gyűjtsön információkat. Megint más gyűjtse a közös vonásokat.
2. A feladat célja jellemzés. A tanár úr személyével azért foglalkozunk ilyen részletesen, hogy meglegjünk annak okát, Anti miért nem avatta be őt a család nehéz helyzetébe. Ugyanakkor remek alkalom arra is, hogy beszélgessünk a szegénységről, arról, hogy miért szégyellte Anti keserű sorsát. Felvethetjük azt is, hogy vajon mitől fosztotta meg Antit a szegénység, és mit köszönhet éppen annak.
3. A feladat célja, hogy a gyerekek jobban tájékozódjanak a regényben. Hogy bátran bánjanak a könyvvel, tekintsék jó szórakozásnak, ugyanakkor munkaeszköznek. Fontos, hogy a gyerekek kikeressék az alátámasztó részeket, szokjanak hozzá ahhoz, hogy állításait igazolják, magyarázzák, bizonyítsák.
4. A feladat során fordítsunk hangsúlyt arra, hogy Pötyi először viselkedik komolyan, „felnőttként”. Először érzékelhetjük, hogy felelősséget vállal valakiért vagy valamiért.
5. A feladat célja, hogy a gyerekek a saját szavaikkal mondják el szerepüket. Ezáltal megtudhatjuk, hogy valóban értik-e a szöveget.
6. Kutatómunkának adhatjuk a gyerekeknek, hogy interneten, könyvtárban stb. nézzenek utána a szerző életének, illetve annak legfontosabb mozzanatait emeljék ki. Fontos, hogy tudják a gyerekek, mikor élt az író (nem kell napra pontosan tudni), milyen könyveket írt még.

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK: összehasonlítás, különbségek megfogalmazása, információkeresés, egyszerű érvek és következtetések megfogalmazása

CÉLCSOPORT-DIFFERENCIÁLÁS: az egész osztály

MUNKAFORMÁK:

1. heterogén csoport
2. heterogén csoportban egyéni és csoportmunka
3. frontális munka
4. heterogén csoport
5. pármunka

MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK: Venn-diagram, jellemzés, rajzolás, feladatmegoldás, párbeszédírás, dramatizálás

ESZKÖZÖK: regény, csomagolópapír, filctoll

MEGOLDÁSOK:

1. Hasonlóság: mindkettőbe gyerekek járnak, mindkettőben tanulnak a gyerekek.
Különbség: az eltérő szociális és szocioökonómiai háttér. A gyerekek kapcsolata a tanárokhoz. A gyerekek viszonya a tanárokhoz.
2. Anti büszkesége miatt nem panaszkodott a tanár úrnak, egy „férfi” erős, és mindent kibír.
3. Amikor az automata büfében elbúcsúznak egymástól, Pötyi még egyszer rákérdez a tanár úr nevére.
4. Pötyi első igazi tette az iskolában tett látogatás. Felelősséget vállal Antiért. Harcol érte.

DETEKTÍVKLUB:

1. Hazugság és igazság városa

Kérdezd azt: – Idevalósi vagy? Négy lehetőség van: 1. Ha az igazmondók városában megkérdezek egy igazat, akkor igennel válaszol. 2. Ha az igazmondók városában megkérdezek egy hazugot, akkor igennel válaszol. 3. Ha a hazugok városában megkérdezek egy igazat, akkor nemmel válaszol. 4. Ha a hazugok városában megkérdezek egy hazugot, akkor nemmel válaszol. Tehát az igazak városában igenlően válaszol mindkét embertípus, a hazugok városában pedig bármelyikőjüktől nemleges választ kapsz.

2. MONDD „Ö”-VEL!

a) pörög, b) könyörög, c) böjtöl, d) dörmög, e) dörzsöl, dörgöl, f) öklöz g) rögtön, h) dölyfös, csökönyös, i) ösztönöz, j) örököl, k) öv, l) öltöny, m) gyömöszöl, n) szöszmötöl, o) ördögös, p) ökör, r) köntös, s) ködös, t) öldököl, u) kölyök

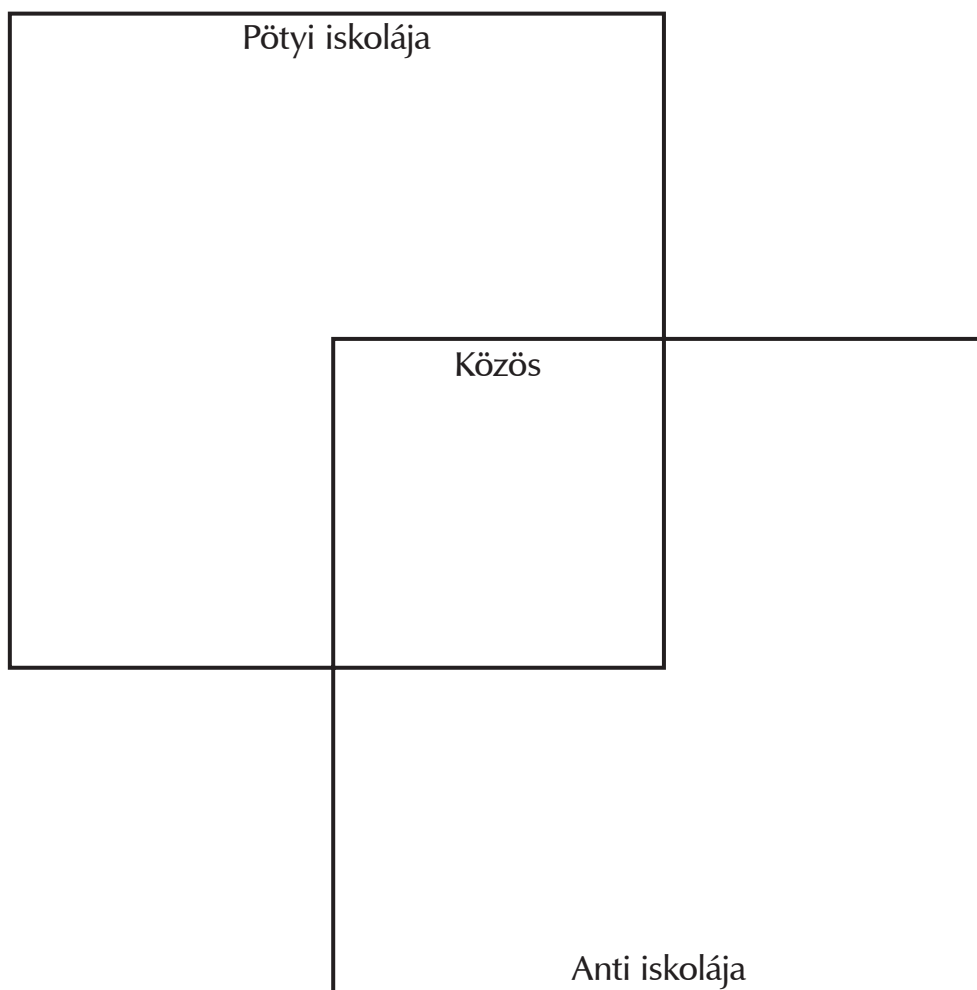
3. CSŐBE HÚZOTT FARKASOK

Máskor néztek bele a csőbe.

4. Kőleves

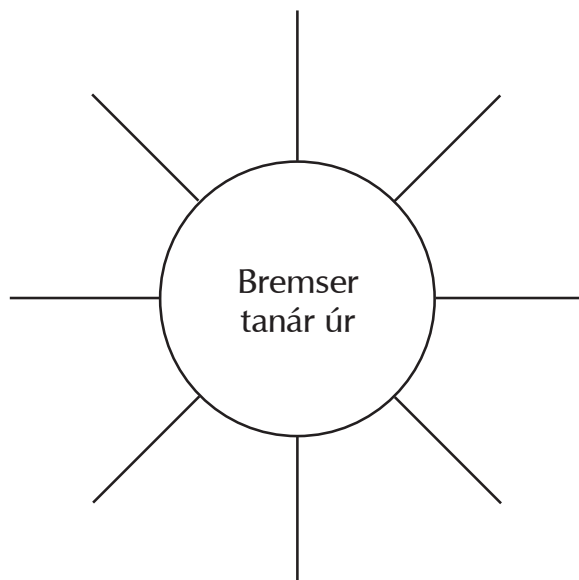
MIT KERESETT PÖTYI ANTI ISKOLÁJÁBAN?

1. Miben hasonlít és miben különbözik Pötyi és Anti iskolája?

2. Milyen volt Bremser tanár úr?

a) Gyűjtsd össze Bremser tanár úr jellemvonásait!

- b) Hasonlítsátok össze pókhálóábrákat, és más színnel egészítsétek ki a magatokét a hiányzó jellemvonásokkal!
- c) Miért nem mondta el Anti Bremser tanár úrnak, hogy mitől fáradt?
- d) Mit jelent az a mondat, hogy: „Inkább leharapom a nyelvem.”
- e) Rajzold le a tanár urat!
Először azt rajzoljátok le, hogy milyennek képzeltek Anti beszámolója alapján!
Másodszor olyanak rajzoljátok le, amilyenek Pötyi látogatása alapján képzeltek!
- f) Te mit tettél volna Anti helyében?

3. Mikor gondoltátok először, hogy Pötyi bemegy a tanár úrhoz az iskolába?

Miből következtettetek rá?

4. Osszátok ki egymás között a feladatokat!

Oldjátok meg őket, majd magyarázzátok el csoporttársaitoknak a megoldást!

- a) Mi volt a célja Pötyinek az iskolában tett látogatással?
- b) Milyen új tulajdonságait ismertétek meg Pötyinek?
Húzzátok alá a szövegben az ezt bizonyító részeket!
- c) Hogyan viselkedett Pötyi Anti iskolájában?
- d) Elérte-e Pötyi a célját?
Véleményeteket igazoljátok a regényből vett idézetekkel!

5. Alkossatok párokat!

- a) Játsszátok el Pötyi és a tanár úr beszélgetését!
Érzékeltessétek hangerővel és hangsúllyal a szereplők érzelmeit!
- b) Cseréljétek szerepet, és játsszátok el úgy is a jelenetet!
- c) Beszéljétek meg a csoporttal, hogy melyik szerepet volt nehezebb előadni!
Véleményeteket indokoljátok is!

HAZUGSÁG ÉS IGAZSÁG VÁROSA

Van valahol két szomszédos város. Az egyik város lakói állandóan hazudnak, a másik város lakói pedig mindig igazat mondanak. Egyszer vásárt rendeznek, és a két város lakosai összekeverednek. Az igazmondóknak egy része elmegy a hazugok városába, és a hazugok egy része elmegy az igazmondók városába. Te betévedsz az egyik városba, és szeretnéd megtudni, hogy melyik városban vagy, de csak egy embert szólíthatsz meg az utcán, és csak egyetlen kérdést tehetsz fel neki. Mi az a kérdés, amire ha választ kapsz, mind egy, milyen ember mondja (hazug vagy igaz), biztosan megtudod, a kettő közül melyik városban vagy?

MONDD „Ö”-VEL!

Például: taszít = lök, veszekedik = zsörtöl

a) forog = b) kérlel = c) koplal = d) morog = e) smirg-
liz = f) bokszol = h) makacs, dacos = i) buzdít, serkent
= j) jussol = k) derékszj = l) férfiruha = m) nyomkod
= o) boszorkányos = p) tinó = r) köpeny = s) párás
(levegő) = t) mészárol = u) gyerek =

CSŐBE HÚZOTT FARKASOK

Két farkas belenéz egy egyenes csőbe, a cső két végén.
Nappal van, hétágra süt a nap, a cső pedig üres. A két
farkas mégsem látja egymást. Vajon mi lehet ennek az
oka?

MELYIK SZEREPLŐ ÍRHATTA? AZAZ KI A FELADÓ?
MI A MŰ CÍME? AZAZ MI AZ E-MAIL TÁRGYA?

Feladó:

Tárgy:

Irigy emberek megleckéztetéséhez keresek fazekat,
zsírt, sót, káposztát és kolbászt. Kövem van.

4. LÉPÉS: FÉNY ÉS ÁRNYÉK

3 ÓRA

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK:

1. A regény végén még egyszer visszatérünk a legfőbb motívumhoz, a fény-árnyékhoz. A csoportok különböző területen vizsgálják a jelenlétét. A fejezetek áttekintését differenciáltan osszuk el a gyerekek között. A csoportbeszámolókat után készítsünk közös posztert az érvekből.
2. Következtethetnek a gyerekek az író születési adataiból is, de ragaszkodjunk hozzá, hogy a regény szövegével érveljenek.
3. A feladat célja kreatív szövegalkotás. Az A) és a B) feladatot osszuk ki a csoportokban két-két gyereknek. A feladatokat a pedagógus beszedi és írásban értékeli.
4. A titkokról most más szempontból gondolkodunk: a szereplők viszonylatában. A táblázatot a gyerekek csoportban közösen töltsék ki, a többi feladatot beszélgetőkörben közösen vitassuk meg. Érdemes beszélgetni a gyerekekkel arról, hogy miért volt veszélyes a szempontjukból a sok titok.
5. A feladat célja a lényeges és lényegtelen megkülönböztetése. A gyerekekkel azt beszéljük meg, hogy egy-egy tárgy lehet, hogy fontos ebben a regényben, de általában nem tartjuk fontosnak a mindennapokban, egy másik regényben. A lényeg, hogy mindig az adott kommunikációs helyzet dönti el valamiről, hogy fontos vagy sem.
6. A feladat célja annak megbeszélése, hogy milyen szerepet tölt be Gottfried Klepperbein a regényben. Az a)–c) feladatot frontális munkaformában beszéljük meg a gyerekekkel. A megbeszélés eredményeként készítsünk jellemtáblát közösen a gyerekekkel Gottfried Klepperbeinről. A d) feladatot mindenki egyéni munkával oldja meg.
7. A feladat célja a szereplők érzelmeinek azonosítása. Az a)–b) feladatot egyéni munkaformában oldják meg a gyerekek, majd beszéljék meg csoporton belül a megoldásokat.
8. A feladat a nyelvi tapasztalatszerzésre ad lehetőséget. Vizsgálják meg a gyerekek a történések idejét: például a hídon játszódo fejezet az ott lévő szereplőknek jelen, Pogge úrnak azonban, amikor megtudja az éjszakai titkot, akkor az az éjszaka már múlt stb. A gyerekek csoportokban oldják meg a feladatot.
9. A feladat célja az emlékezet fejlesztése. A csoportok csomagolópapírra sorolják fel a rejtélyes eseményeket időrendi sorrendben. Miután a csoportok beszámoltak, készítsük el a helyes sorrendet egy közös lapon.
10. A feladat célja a nézőpontváltás megtapasztalása. Vizsgáljuk meg a gyerekekkel, hogyan alakul a történet és a szereplők jellemzése, ha nézőpontváltás történik. A gyerekek önállóan dolgoznak. Házi feladatként is feladható a gyakorlat. Figyeljünk rá, hogy a csoportok hallgassák meg egymás történetét, és döntsék el, ki mondja el a sajátját az osztály előtt. Meg is írathatjuk a gyerekekkel a történeteket. Ebben az esetben minden csoporttag más-más szereplő nevében írjon fogalmazást, és ezekből lehet kis könyveket készíteni.
11. A feladat célja a vitakészség fejlesztése. A gyerekek egyéni munkaformában döntést hoznak arról, hogy kit választanának barátjuknak a regényből. A véleményüket három érveléssel támasztják alá. Ha készen vannak, csoportokat alakítunk a választott szereplőknek megfelelően. A gyerekek a csoportban mondják el érveiket, egyvalaki jegyezze fel ezeket egy lapra. Ha valaki olyan érvet mond, ami már elhangzott, a jegyző húzza meg a strigulát az érvelés mellé. A legtöbbet választott öt érvelés lesz a közös érvelési lista. A csoportok válasszanak csoportszóvivőt, aki elmondja, hogy melyik szereplőt választották barátjuknak, majd felolvassa az öt érvelést. Amikor mindenki beszámolt, a csoportok újra összeülnek, és megbeszéljük, hogy a többi csoport mely érveit tudják elfogadni. Ezek alapján eldöntik, hogy változtatnak-e a barátjuk személyén.
12. A feladat célja, hogy kiderüljön, a gyerekek megértették-e az ellentét fogalmát.

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK: válogató olvasás, információkeresés, rendszerezés, érvelés, főszereplő és mellékszereplő megkülönböztetése, az érzelmelek megnevezése, a történet idejének nyomon követése, emlékezet, nézőpontváltás, ítéletalkotás, vita

CÉLCSOPORT–DIFFERENCIÁLÁS:

1. az áttekintendő fejezetek száma szerint
2. az osztály egésze
3. A) szövegtömörítésben fejlesztendő gyerekek; B) képzelőerőben, kreativitásban fejlesztendő gyerekek
- 4–9. az osztály egésze
10. a szereplő személye szerint
- 11–12. az osztály egésze

MUNKAFORMÁK:

- 1–2. heterogén csoport, frontális
3. pármunka
- 4–5. heterogén csoport, frontális
6. frontális, egyéni
7. egyéni, heterogén csoport
8. heterogén csoport
9. heterogén csoport, frontális
10. egyéni, frontális
11. egyéni, heterogén csoport, frontális
12. egyéni

MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK:

1. válogató olvasás, szemponttáblázat, poszterkészítés
2. válogató olvasás
3. képregénykészítés, szövegalkotás
4. szemponttáblázat, beszélgetés
5. fürtábra, beszélgetés
6. beszélgetés, jellemterkép, rajzolás
7. válogató olvasás, ellenőrzés-értékelés
8. szemponttáblázat
9. események időrendbe sorolása
10. történetmondás nézőpontváltással
11. véleményalkotás, vita
12. véleményalkotás

ESZKÖZÖK: regény, csomagolópapír, A/4-es lapok, írólap, rajzlap, filctollak

MEGOLDÁSOK:

1. A/a)

FEJEZETEK	FÉNY	ÁRNYÉK
1.	A gazdag Pogge család.	A rideg hangulat.
2.	Anti és Gast néni szeretete.	A szegénység.
3.	Pötyi „műsora”.	Anti részletekben fizeti ki a borbélyt.
4.	A gyerekek vidámsága.	Andacht kisasszony és Ördög Róbert sötét terve.
5.	Pötyi bátran kihúzta a fogát.	Nincs kívül megosztania örömét.
6.	Pötyi kalandként éli át a koldulást.	Anti kényszerből koldul.
7.	Pötyi békésen elalszik.	Anti feje tele van gondokkal.
8.	Pötyi komoly feladatot vállal.	Bremser tanár úr nem vette észre Anti gondját.
9.	Gast néni készül a születésnapjára.	Anti elfelejti.
10.	Gast néni ráébred hibájára.	Anti világgá megy.
11.	Pogge úr rájön, hogy valami nincs rendben.	Pogge úr szembesül azzal, hogy mit csinál Pötyi esténként.
12.	Pogge úr döntést hoz.	Ördög Róbert terve.
13.	Berta elbánik Ördög Róberttel.	Ördög be akar törni a házba.
14.	Pogge úr megleckézteti a feleségét.	Poggéné szembesül az igazsággal.
15.	Az igazság kiderül.	A sok titok, csalás és hazugság.
16.		

B/a)

FEJEZETEK	FÉNY	ÁRNYÉK
1.	Andacht kisasszony	Berta
2.	Pötyi	Anti
3.	Pötyi	Anti
4.	Andacht kisasszony	Ördög Róbert
5.	Pogge úr	Poggéné
6.	Pötyi és Anti	Andacht kisasszony
7.	Pötyi gondtalansága	Anti problémái
8.	Pötyi	Bremser tanár úr
9.	Gast néni	Anti
10.	Anti	Gast néni
11.	Pogge úr	Gottfried
12.	Anti	Ördög Róbert
13.	Berta	Ördög Róbert
14.	Pogge úr	Poggéné
15.	Pogge úr	gyerekek
16.		

2. XX. század, a II. világháború környéke, a Pogge család életmódja, a koldulás, a szegénynegyed stb.

4.

SZEREPLŐK NEVE	TITOK
Pötyi és Anti	Hova járnak esténként
Ördög Róbert és Andacht kisasszony	Be akarnak törni Poggékhez
Andacht kisasszony és Pötyi	Hova járnak esténként
Anti	Miért fáradt az iskolában

a) 1. Gottfried tudja Pötyiék titkát. 4. Ördög Róbert betörési terve. 7. A tervrajz szerepe.

c) Bertának.

5. jelmezek, tervrajz, kulcs stb.

8.

MIT TUDOTT MEG KÉSŐBB?	ESEMÉNY
Pogge úr	Pötyi titkait, Poggéné egyáltalán nem törődik Pötyivel, be akarnak törni a házukba
Poggéné	Pötyi titkait, Pogge úr tud szigorú lenni, be akarnak törni a házukba
Gast néni	Anti küzdelmét
Pötyi	Hogy mennyire szereti az édesapja, be akarnak törni a házukba

Anti	Pötyi igazi életét
Andacht kisasszony	Ördög Róbert bűnöző
Berta	Pötyi és Andacht kisasszony éjszakai műszakját

DETEKTÍVKLUB:

1. Örkény István: Meselevelek

2. a) MEGBORZAD – BORZ = MEGAD
 b) NAPIPARANCS – PIPA = NARANCS
 c) TAKARTA – KAR = TATA
 d) AKTÍVA – ÍV = AKTA
 e) ÉTELEK – TE = ÉLEK, de lehet: ÉK = TELE
 f) KALAPOK – ALAP = KOS
 g) PATRIÓTA – TRIÓ = PATA
 h) MINTEGY – INT = MEGY
 i) VÁROMLADÉK – ROM = VÁLADÉK
 j) TERMÉSZET – ÉSZ = TERMET
 k) HEBEG – EB = HEG
 l) NAGYAPA – AGY = NAPA
 m) TARTALMAS – ALMA = TARTS
 n) DOBOSTORTA – OSTOR = DOBTA

3. Télen nem terem cseresznye, felesleges átmenni a túlpartra.

4. Kányádi Sándor: *Három holló*

Ül a tavon
három holló.
Mindent a három
nagyothalló.

Fújhat a szél,
zúghat-búghat,
ők a hóról
nem mozdulnak.

Közepén a
fehér télnek
moccanatlan
feketéllnek.

AZ ELLENTÉTEK TÖRTÉNETE

1. Bizonyítsátok be, hogy a *Pötyi és Anti* című regény a fény és árnyék története!

A) A fény és az árnyék szerepe a történetben

a) Csoportosítsátok a regény eseményeit a szempontok szerint!

FEJE- ZETEK	FÉNY	ÁRNYÉK
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		

b) A *Pötyi és Anti* a fény és árnyék története.

Bizonyítsátok az állítást legalább három érv megfogalmazásával!

B) Fény és árnyék a szereplők tulajdonságaiban

a) Csoportosítsátok a szereplőket a szempontok szerint!

FEJE- ZETEK	FÉNY	ÁRNYÉK
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		

b) A *Pötyi és Anti* a fény és árnyék története.

Bizonyítsátok az állítást legalább három érv megfogalmazásával!

C) Fény és árnyék a helyszínek szempontjából

a) Csoportosítsátok a helyszíneket a szempontok szerint!

FEJEZETEK	FÉNY	ÁRNYÉK
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		

b) A *Pötyi és Anti* a fény és árnyék története.

Bizonyítsátok az állítást legalább három érv megfogalmazásával!

2. Mikor játszódhatott a cselekmény?

Gyűjtsétek minél több bizonyítékot véleményetek igazolására!

MELYIK SZEREPLŐ ÍRHATTA? AZAZ KI A FELADÓ?
MI A MŰ CÍME? AZAZ MI AZ E-MAIL TÁRGYA?

Feladó:

Tárgy:

Krsem folymtosn hdró ksfmt. Ak td rla vlamt, értstsn!

3. Melyik volt a történet legizgalmasabb része a számotokra?

A) Keressétek ki a részletet a regényből, és készítsétek belőle rajzlapra képregényt!

**B) Írjátok át a regény befejezését valamelyik szempont szerint!
Adjatok új címet a befejező résznek!**

- (1) Andacht kisasszonyt elkapják. Megbánja, amit tett, és kibékül Bertával.
- (2) Pötyi szülei belátják hibáikat. Poggéné Pötyi nevelésével tölti idejét. Pötyi élete megváltozik.
- (3) Anti anyukája megismerkedik Bremser tanár úrral. Antinak újra lesz apukája.
- (4) Pötyi és Anti felnőtt. Hogyan élnek? Mivel foglalkoznak?

4. Ki kivel titkolózott?

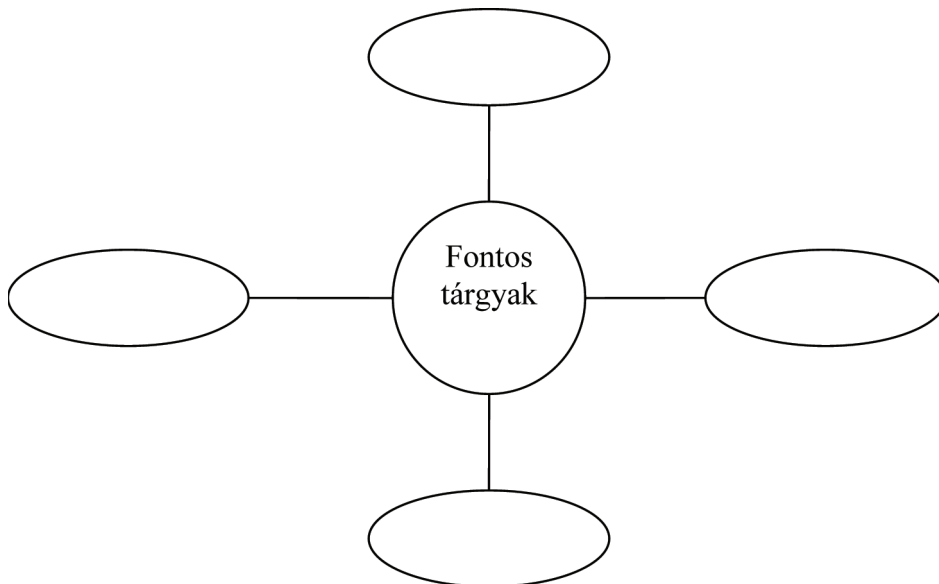
Soroljátok fel a szereplők nevét és közös titkukat!

SZEREPLŐK NEVE	TITOK

- a) Milyen titkokra derült fény az első, a negyedik és a hetedik fejezetben?
Olvassátok fel a regényrészleteket!
- b) Melyik a legfontosabb a történet szempontjából? Miért?
- c) Melyik szereplőnek volt a legkevesebb titka? Vajon miért?

5. Fontos tárgyak a cselekményben

- a) Gyűjtsétek össze azokat a tárgyakat, amelyek fontosak a cselekményben!
Az ábrát bővíthetitek.

- b) Válasszátok ki a legfontosabb hármat, és írjátok le, hogy miért voltak fontosak!
Mi volt a szerepük a regényben?

A MARADÉK IS EGÉSZ

Vannak olyan szavak, amelyekből egy-egy értelmes szót kiemelhetünk (kivonhatunk), s a maradék szintén értelmes szóvá illeszthető össze.

Pl. KAPARÓKANÁL – PARÓKA = KANÁL

- a) MEGBORZAD – ... = ...
- b) NAPIPARANCS – ... = ...
- c) TAKARTA – ... = ...
- d) AKTÍVA – ... = ...
- e) ÉTELEK – ... = ...
- f) KALAPOK – ... = ...
- g) PATRIÓTA – ... = ...
- h) MINTEGY – ... = ...
- i) VÁROMLADÉK – ... = ...
- j) TERMÉSZET – ... = ...
- k) HEBEG – ... = ...
- l) NAGYAPA – ... = ...
- m) TARTALMAS – ... = ...
- n) DOBOSTORTA – ... = ...

6. Gottfried Klepperbein

- a) Miért árulta el Pötyit és a kisasszonyt Gottfried Klepperbein?
Indokoljátok a véleményeteket!
- b) Miért hitt Gottfriednek Pogge úr?
- c) Miért kapott egy újabb pofont Gottfried?
- d) Milyennek képzeled el a fiút?
Rajzold le az írólapra!

7. Mit érezhetett Pogge úr, amikor felfedezte, hogy Andacht kisasszony és Pötyi kéreget a hídon?

- a) Sorold fel Pogge úr érzéseit!
- b) Húzd alá azokat a részleteket, amelyek Pogge úr érzéseire utalnak!

„Pogge úr a Vígopera előtt állt, s feszülten figyelte a Wesdendammi hidat. Láttá, hogy a kislány a járókelők felé nyújtogatja a kezét, s közben pukedlizgat. Egyik-másik arra járó megállt, és pénzt adott neki. A lányka újabb pukedlit vágott ki, s megköszönte. Pogge úrnak hirtelen eszébe jutott a minap látott jelenet. Pötyi a nappali fala felé fordulva, sírós hangon hajtogatja, hogy »Gyufát vegyenek, nagyságos urak!« A szerepét próbálta! Semmi kétség, ott a hídon az ő kislánya koldul.

Pogge úr figyelme most a sovány, magas nőszemély felé fordult. Hát persze, hogy az Andacht kisasszony! A fején kendő, szeme előtt sötét pápaszem, de biztosan ő az!

Pogge Pötyi hitvány, agyonfoltozott ruhában, sapka nélkül állt a hídon. Haja csapzott az esőtől. Az igazgató úr megborzongott. Föltúrta a kabátja gallérját, s közben észrevette, hogy még mindig az ujjai közt tartja a meggyújtatlan szivart. Dühösen a pocsolyába hajította, mintha szegény szivar tehetne mindenről.

Odajött hozzá egy rendőr, és udvariasan fölparancsolta a járdára.

– Biztos úr, kérem – szólította meg Pogge úr –, szabad egy kisgyereknek ilyen késő este az utcán ácsorogni és koldulni?

– Azokra gondol, akik ott kéregetnek a hídon? – kérdezte a rendőr. – De hát ki más kísérné ide azt a szegény vak asszonyt?

– Vak?

– Persze. Pedig még egész fiatal. Majdnem minden este itt vannak. Nekik is élni kell! – A rendőr nem tudta mire vélni, hogy az ismeretlen úr karon ragadja. – Nagy ám a szegénység manapság!

– És meddig szoktak ott állni?

– Legalább két óra hosszat. Úgy tízig.

Pogge úr megint lelépett a járdáról. At akart menni a túloldalra, de meggondolta, és megköszönte a rendőrnek a felvilágosítást. Az szalutált és továbbment.

Egyszer csak kit vett észre Pogge úr? Klepperbein Gottfriedot. Fülíg ért a fiú szája. Megrántotta Pogge úr kabátját.

– Na, mit mondtam, igazgató úr? – súgta. – Én betartottam az ígéreteimet.

Pogge úr szóltanul bámult a hídra.”

b) Vajon miért nem ment oda Pötyiért az édesapja?

c) Beszéljétek meg és javítsátok ki megoldásaitokat!

8. Melyek azok az események, amelyek történésükhöz képest később derülnek ki valamilyen szereplő számára?

MIT TUDOTT MEG KÉSŐBB?	ESEMÉNY
Pogge úr	
Poggéné	
Gast néni	
Pötyi	
Anti	
Andacht kisasszony	
Berta	

9. Soroljátok fel a rejtélyes eseményeket a történet sorrendjében!

10. Meséljétek el a betörés történetét különböző szereplők nevében!

- Ördög Róbert
- Berta
- Anti
- Pogge úr

FINOM CSERESZNYE

Egy folyó egyik szélén állsz, a túlsó oldalon pedig egy cseresznyefa van. Cseresznyét akarsz szedni, de se palló, se híd nincs sehol. Nyáron egyszerű dolgod van, átúszol a folyón, és máris ott vagy. De mit csinálsz télen?

11. Melyik szereplővel barátkoznál szívesen? Miért?

Írj három érvet!

MICSODA? BIZTOS, HOGY ÍGY VAN?

Kányádi Sándor: *Három holló*

Ül a tavon
párom holló.
Mind a három
nagyothalló.

Bújhat a szél,
zúghat-búghat,
ők a tóról
nem mozdulnak.

Közepén a
fehér szélnek
moccanatlan
feketéllnek.

12. Véleményed szerint igaz-e, hogy a *Pötyi és Anti* az ellentétek regénye?

Igaz, mert:

Nem igaz, mert:

5. LÉPÉS: MINDEN JÓ, HA A VÉGE JÓ

4 ÓRA

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK:

- 1–2. A feladatok célja az összefoglalásra való ráhangolódás. Az 1. feladatot a gyerekek csoportos munkaformában oldják meg. A tízcentis dolgozatot megírathatjuk diákjainkkal otthoni munkaként is. A gyerekek csoportjukban olvassák fel fogalmazásaikat. A pedagógus olvassa el az órát követően, majd értékelje a szövegeket.
3. A feladat célja a mese és a regény összehasonlítása. A csoport minden tagja kapjon egy feladatot, amit önállóan képes megoldani. Ezt követően a csoport beszélje meg az eredményeket, majd frontális munkaformában ellenőrizzük a megoldásokat.
4. A feladat célja a főszereplő nevelődéstörténetének megvizsgálása. Frontális munkaformában, beszélgetőkörben oldjuk meg a gyerekekkel.
5. A feladat kutatómunkára ad lehetőséget. A gyerekek szívesen kérdezősködnek a születésük körüli időkről. A feladat megbeszélése nagy tapintatot igényel a tanulók eltérő családi háttere miatt.
6. A feladat lehetőséget biztosít a vitakultúra fejlesztésére. A csoportok találjanak ki új címet a regénynek; először minden csoporttag önállóan érveljen a cím mellett, majd a legjobb két-három érvet írja le a csoport. A csoportok válasszanak csoportszóvivőt, aki elmondja, hogy milyen címet javasolnak a regénynek, majd elmondja érveiket. Amikor mindenki beszámolt, a csoportok újra összeülnek, és megbeszélik, hogy a többi csoport mely érveit tudják elfogadni. Ezek alapján eldöntik, hogy változtatnak-e eredeti döntésükön. A csoportszóvivők a terem különböző pontjaiba állnak, kezükben egy lapon a címjavaslat. Minden gyerek ahhoz a címhez csatlakozik, amelyik a legjobban tetszik neki.
7. A feladat célja egy vetélkedő feladatsorának összeállítása. Minden csoport kihúzza egy másik csoport nevét, és nekik készít feladatokat. Ezen az órán csak a tervezés fázisa valósul meg. Szedjük össze a gyerekek terveit, nézzük meg és javítsuk ki őket. Figyeljünk arra is, hogy minden csoport kb. azonos mennyiségű és nehézségű fejtörőt kapjon. Amelyik csoportnál segítségre van szükség, ott egészítsük ki a feladatsort. A javított fejtörőket a csoportok írják fel csomagolópapírra, írják rá annak a csoportnak a nevét, amelyiknek a feladatsor készült. Miután minden csoport elkészült, tegyük ki a posztereket, és kezdődhet a vetélkedő.
8. A feladat célja kreatív szövegalkotás. A gyerekek önállóan, otthoni munkaként készítsék el a fogalmazást.

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK: válogató és hangos olvasás, ítéletalkotás, szövegalkotás, vita, érvelés, logika, kreatív szövegalkotás

CÉLCSOPORT-DIFFERENCIÁLÁS:

- 1–2. az osztály egésze
3. A) összehasonlításban fejlesztendő, lassú tempójú gyerekek; B) párhuzamok megfogalmazásában fejlesztendő, gyorsabb tempójú gyerekek; C) párhuzamok megfogalmazásában fejlesztendő, lassúbb tempójú gyerekek; D) összehasonlításban fejlesztendő, gyors tempójú gyerekek
- 4–8. az osztály egésze

MUNKAFORMÁK:

1. heterogén csoport
2. egyéni, frontális
3. egyéni, heterogén csoport, frontális
- 4–5. frontális
6. heterogén csoport, egyéni, frontális
7. heterogén csoport
8. egyéni

MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK:

1. olvasás
2. szövegalkotás élmény alapján
3. Venn-diagram, párhuzamosítás, szemponttáblázat
- 4–5. beszélgetőkör
6. vita
7. feladatalkotás
8. szövegalkotás

ESZKÖZÖK: regény, A/4-es lap vagy írólap, rajzlap, színes ceruza, filctoll, csomagolópapír, gyurmaragasztó

DETEKTÍVKLUB:

1. a) Madarat tolláról, embert barátjáról. g) Csalánba nem üt a mennykő.
 b) Lassan járj, tovább érsz! h) Kölcsönkenyér visszajár.
 c) Az a madár igen ritka, kinek kedves a kalitka. i) Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát.
 d) A hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát. j) Kicsi a bors, de erős.
 e) Addig jár a korsó a kútra, amíg el nem törik. k) Hamar munka ritkán jó.
 f) A lónak négy lába van, mégis megbotlik. l) Bajban ismerzik meg a jó barát.
 m) Könnyű azt adni, ami nem kell.
2. Ötven vagy száz
3. a) Szívemből beszél. b) Megecsik a szíve rajta. c) Ami a szíven, az a száján. d) Nagy kő esett le a szívéről. e) Helyén van a szíve. f) Dagad a szíve a büszkeségtől vagy a boldogságtól. g) A szívébe markol valami. h) Fáj a szíve valakiért. i) Meghasad (vagy megreped, esetleg megszakad) a szíve. j) Kiönti a szívét. k) Nyomja a szívét valami.
4. a) pihenő, b) élelem, c) ezüst, d) vendéglő, e) villamos, f) fejedelem, g) állatok, h) akarás, i) felcserél, j) leszállás, k) mentesül, l) tengerész

MINDEN JÓ, HA A VÉGE JÓ

1. Milyen humoros részekre emlékszel a regényből?

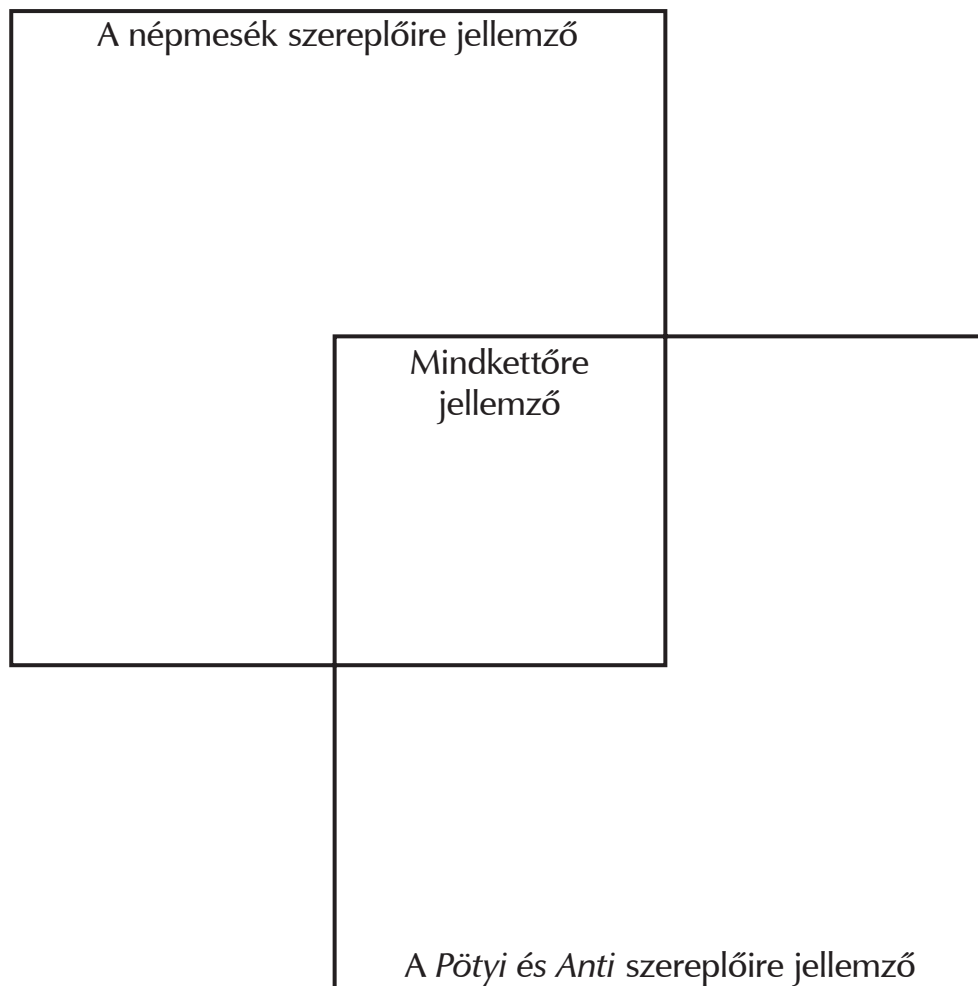
- a) Melyek voltak a legmulatságosabb események?
- b) Olvassátok fel a részleteket!

2. Készíts tízcentis dolgozatot!

Foglald össze a többieknek röviden azt a részt, ami a legjobban tetszett neked!

3. Milyen jellegzetes szereplőket ismertek a népmesékből?

A) Hasonlítsátok össze a népmeseszereplőket a *Pötyi és Anti* szereplőivel! Milyen hasonló és eltérő vonásokat vesztek észre?

B) A mesék melyik szereplőjéhez hasonlíthatók Pötyit, Pogge urat, Poggénét, Bertát és Andacht kisaszszonyt?

Milyen tulajdonságaik alapján?

C) A mesék melyik szereplőjéhez hasonlíthatók Antit, Gast nénit, és melyikhez Ördög Róbertet?

Milyen tulajdonságaik alapján?

D) Hasonlítsátok össze a mesét a regénnyel!

SZEMPONTOK	MESE	REGÉNY
Hogy kezdődik?		
Hol játszódik?		
Kik a szereplői?		
Mi jellemzi a történetet?		
Hogyan fejeződik be?		

4. Pötyi

- Miért kapta a főszereplő a Pötyi nevet?
- Hogyan változott Pötyi a történet során?
- Mit tanult Pötyi Antitól?
- Ha választhatnátok, kinek a szerepébe bújnátok szívesebben? Pötyiébe vagy Antiéba? Miért?

5. Nézd meg Ladó János Utónévkönyvében vagy az interneten az utóneved (keresztneved) jelentését!

- Illik hozzád a neved?
Te is ezt a nevet választottad volna magadnak?

NYAKATEKERT KÖZMONDÁSOK

A te feladatod kitalálni, melyik közmondásra gondoltunk, amikor körülírást alkalmazva, ilyen nyakatekerten fogalmaztunk:

- A repülő állatot a testét fedő „ruházatáról”, a fejlettebb lényt társáról ismerni meg.
- Távolabbra jutsz, ha csökkentett sebességgel haladsz.
- Kevés az olyan szárnyas állat, amely szereti a bezárt-ságot.
- A hamisan szólót gyorsabban utoléri, mint a beteg lábú háziállatot.
- A füles edény, amelyben vizet hordanak, előbb-utóbb megsemmisül.
- A kettőnél több lábú háziállat is időnként elveszíti egyensúlyát járás közben.
- Csípős gyomnövény nem vonzza a villámot.
- A nem örökbe adott mindennapi ennivalót vissza kell szolgáltatni.
- Aki jól készíti a fekhelyét, jól tölti az éjjelét.
- Fekete fűszer, igen apró, azonban az ereje nagyon maró.
- A gyorsan végzett tevékenység nem mindig hibátlan.
- Ha problémád van, akkor tudod meg, ki nem az ellenséged.
- Nem gond azt kínálni, amire nincs szükség.

6. Adjatok más címet a regénynek!

Vitassátok meg, hogy melyik csoport javaslatát fogadja el az osztály!

Új cím:

Miért illene jobban a regényhez, mint az eredeti cím?

Saját véleményem:

.....
.....
.....

A csoport véleménye:

.....

.....

.....

7. Szervezzetek vetélkedőt!

Találjatok ki kérdéseket, feladatokat a regénnyel kapcsolatban!

Minél cselesebbek, furfangosabbak legyenek a feltörő gyakorlatok.

Ötleteiteket írólapra rögzítsétek!

MELYIK SZEREPLŐ ÍRHATTA? AZAZ KI A FELADÓ?
MI A MŰ CÍME? AZAZ MI AZ E-MAIL TÁRGYA?

Feladó:

Tárgy:

Igazságos bíró csalafinta asztalost keres szellemi vetélkedés céljából.

8. Vajon mi történt az elmúlt évtizedekben Pötyivel és Antival?

Válaszd ki az egyik szereplőt!

Képzeld el, milyen ma az élete!

Mivel foglalkozik, van-e családja, hogyan telnek a mindennapjai?

MONDD SZÍVVEL!

Fejezd ki az alábbi mondatokat olyan szólásokkal, szó-lásszerű szókapcsolatokkal, amelyekben a szív szó szerepel!

- Azt mondja, amit én is érzek, amit magam is mondanék.
- Megsajnálja, megkönyörül rajta.
- Őszintén beszél.
- Megkönnyebbült.
- Nem ijed meg egykönnyen.
- Nagyon büszke, ill. nagyon boldog.
- Megdöbbsenti, megrázza, meghatja valami.
- Szerelmi bánat emészti.
- Belehal bánatába.
- Őszintén feltárja érzéseit, érzelmeit.
- Lelkiismeret-furdalást, bűntudatot érez.

TÖBBESEK EGYESE

Az alábbi feladatban többes számban írt kifejezéseket találsz, ezeket egyes számban kell leírnod. Például:

FÁK SÍRTAK = (FA + SÍRT) = FASÍRT

A bemutatott példához hasonlóak a rátok váró feladatok is!

- a) PIHÉK NŐNEK
- b) ÉLNEK ELEMÉK
- c) EZEK ÜSTÖK
- d) VENDÉGEK LŐNEK
- e) VILLÁK MOSNAK
- f) FEJEID ELEMÉK
- g) ÁLLANAK A TOKOK
- h) A KAROK ÁSNAK
- i) FELCSEREK ÉLNEK
- j) LESZNEK ÁLLÁSOK
- k) MENTÉK SÜLNEK
- l) TENGENEK E RÉSZEK

